

Kultúra

🕒 2026. szeptember 18., péntek 18:37

Kutatók éjszakája - Ügynökaktáktól az egymillió dolláros matematikai problémákig a Rényi Intézetben

A mesterséges intelligencia (MI) fejlesztésének és használatának legújabb fejezeteibe nyerhetnek betekintést a látogatók a Rényi Alfréd Matematikai Kutatóintézet Kutatók éjszakájához kapcsolódó programjain, amelyeken a történelmi múlt feltárása, így az ügynökakták digitalizálása és a matematika legnehezebb kérdései is szóba kerülnek.

A szervezők közleménye szerint az idei programok központi témája az MI, valamint annak hatása a matematika, a történettudomány és a levéltári munka találkozására. A látogatók képet kaphatnak arról, miként alakíthatja át a mesterséges intelligencia magát a matematikai kutatást, és ez milyen következményekkel járhat.

Az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárával (ÁBTL) közösen szervezett program az ügynökakták digitalizálására és az ehhez kapcsolódó MI-fejlesztésekre fókuszál. A közleményben kiemelik: a történelmi dokumentumok feldolgozása ma már túlmutat a papíralapú iratok pusztá digitalizálásán; a technológia új távlatokat nyit a nagy mennyiségű és összetett dokumentumanyag feldolgozásában.

Az előadásokat követően a témáról rendezett kerekasztal-beszélgetésen Cseh Gergő Bendegúz, az ÁBTL főigazgatója, Tóth Eszter, a levéltár főigazgató-helyettese, Miklós Dezső, a Rényi Intézet főigazgató-helyettese, Kovács Gábor matematikus, valamint Horváth Sándor, az ELTE Történettudományi Kutatóintézet osztályvezetője járja körül az ügynökakták kutatásának kérdéseit.

Egy másik program a matematika hét legendás, egyenként egymillió dollárral jutalmazott Millennium-problémájával, és az MI e téren nyújtott szerepével foglalkozik. A Clay Matematikai Intézet (CMI) által 2000-ben kijelölt hét kérdésből eddig egyet - a Poincaré-sejtést - sikerült megoldani.

Bár az OpenAI a napokban bejelentette, hogy egy belső MI-rendszere megoldást talált a folyadékok mozgását leíró Navier-Stokes-egyenletek problémájára, a bizonyítás független szakértői ellenőrzése még folyamatban van, és a bejelentés szakmai vitát váltott ki - írták.

A Rényi Intézet rendezvényén Stipsicz András főigazgató és Titkos Tamás kutató vitatkozik majd arról, hogy az MI által előállított eredmények tekinthetők-e valódi matematikai felfedezésnek, kié a szellemi tulajdonjog, és hol van az ember helye a jövő tudományos kutatásaiban. A vita nemcsak arról szól majd, hogy mire képes ma az MI, hanem arról is, milyen szerepet kaphat a matematikai kutatásban a jövőben.

Az intézmény összegzése szerint a programok elsődleges célja közelebb hozni a látogatókat olyan kérdésekhez, amelyekkel a matematikusok és más, kapcsolódó tudományterületek kutatói foglalkoznak. A programok másik üzenete, hogy a matematika ma már maga is azok között a területek között van, amelyeket az MI átalakít.

Kutatók éjszakája

mesterséges intelligencia